

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган, ҳафтада бир марта чоп этилади

Янги таҳрирдаги Меҳнат кодекси: қабул қилишнинг зарурати ва янгиликлар

НОРМАТИВ ЛОЙИХАЛАР

Янги таҳрирдаги Меҳнат кодекси лойиҳаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган ва муҳокама учун ҚХТБТ порталида жойлаштирилган.

Лойиҳанинг ишлаб чиқиши қатор сабаблар билан изоҳланади:

биринчидан, амалдаги Меҳнат кодекси 1995 йилда ишлаб чиқилган ва қуйидаги камчиликларга эга:

- меҳнат ва жамоат муносабатларини ҳуқуқий тартибга солиш доирасининг аниқ таърифи йўқлиги;

- ходимлар ва иш берувчилар манфаатлари мувозанатини таъминламайдиган, уларнинг ташаббусига тўқинлик қиладиган, бозор иқтисодиёти талабларини инобатга олмайдиган қоидалар мавжудлиги;

- жуда кўп маълумотномалар, кўпинча манзилсиз ҳаволалардан асосиз фойдаланиш;

- ишчиларнинг айрим тоифалари (уйда ишловчилар, жисмоний шахсларда меҳнат фаолияти билан шугулланадиган ишчилар, шунингдек хусусий тадбиркорларда ишлайдиган ишчилар, коллегиял ижро этувчи органлари аъзолари, ўриндошлар, мавсумий ишчилар, масофавий ишчилар) меҳнатини тартибга солиш хусусиятларига етарлича эътибор бермаслиги;

- фуқаролар, оилавий ва бошқа бир қатор ҳуқуқ соҳаларида қонунчилик ҳужжатларига зид бўлган қоидаларнинг мавжудлиги;

- меҳнат қонунчилигига риоя этилиши устидан давлат ва жамоат назорати масалаларига, шу жумладан коррупцияга қарши курашиш тўғрисида қонун ҳужжатлари меъёрларини ҳисобга олган ҳолда тегишли эътиборнинг етишмаслиги;

- Меҳнат кодексининг айрим қоидаларининг халқаро ҳуқуқ меъёрларига, шу жумладан, Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган баъзи халқаро шартномаларга мос келмаслиги.

иккинчидан, амалдаги Меҳнат кодекси 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида (7.02.2017 йилдаги ПФ-4947-сон) тасдиқланган талаблар, хусусан, тадбиркорликни ривожлантириш, иш билан таъминлашнинг замонавий шакллари тараққиёт этириш, касб-хунарга ўқитиш тизимларини жорий этишни рағбатлантирмайди, меҳнат муносабатларини тартибга солишнинг янги воситаларини акс эттирмайди, шунингдек меҳнат муносабатлари соҳасига замонавий АҚТни жорий қилишни назарда тутмайди.

Янги таҳрирдаги Меҳнат кодекси икки қисмдан, 34 бобдан ва 621 моддадан иборат (*амалдаги МКда – 294 модда*). Умумий қисм барча меҳнат қонунчилиги институтлари учун муҳим бўлган асосий жиҳатларни бирлаштирган.

МКнинг алоҳида қисми меҳнат қонунчилигининг айрим институтларига бағишланган:

- индивидуал меҳнат муносабатлари;

- ходимларни касбий тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш;

- айрим тоифадаги ишчиларнинг меҳнатини тартибга солиш хусусиятлари;

- ишчиларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

- меҳнат низоларини кўриб чиқиш.

«Хусусий бандлик агентликлари тўғрисида»ги ва Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги қонунларнинг қабул қилинганлигини ҳисобга олган ҳолда, МКга «бандлик» бўлими киритилган бўлиб, унда амалдаги қонунчилик меъёрларини такрорламасдан, асосий эътибор иш берувчининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, бандлик соҳасида асосий қафолатларга қаратилади.

МКнинг махсус бўлими индивидуал меҳнат муносабатларига бағишланган: меҳнат шартномаси, иш вақти, дам олиш вақти, иш ҳақи ва меҳнат меъёри, кафолат ва компенсация тўловлари, меҳнат интизоми, меҳнат шартномаси тарафларининг моддий жавобгарлиги, меҳнатни муҳофаза қилиш.

Меҳнат кодексининг янги таҳририда ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимояни кучайтиришга муҳтож ишчиларнинг айрим тоифалари – аёллар ва оилавий мажбуриятларни бажариш билан шугулланадиган шахслар, 18 ёшга тўлмаган ишчилар, ногиронлар, ўриндошлик асосида ишловчилар, яқка тартибдаги тадбиркорлар меҳнатини тартибга солишнинг ўзига хос хусусиятлари акс этган.

Янги таҳрирдаги Меҳнат кодекси лойиҳасининг асосий янгиликлари қуйидагилар саналади:

- ХМТнинг Ўзбекистон томонидан ратификация қилинган конвенциялари асосида улар меҳнат муносабатларини ҳуқуқий тартибга солишнинг асосий тамойиллари аниқлаштирилган;

- локал норматив ҳужжатларнинг қонунлар билан ўзаро боғлиқлиги ўрнатилган;

- ҳам ишчи, ҳам иш берувчи меҳнат ҳуқуқи субъекти сифатида белгиланган;

- ходимнинг асосий ҳуқуқлари ва мажбуриятлари кенгайтирилган, масалан: қонунда назарда тутилган тартибда ва шартларда меҳнат шартномасини тузиш ва меҳнат меъёрларига риоя қилиш, одамларнинг ҳаёти ва соғлиғига зудлик билан таҳдид соладиган ҳар қандай ҳолат тўғрисида бевосита раҳбарингизни дарҳол хабардор қилиш;

- иш берувчининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари кенгайтирилди, масалан: виждонан ишлагани учун ходимни мукофотлаш, ишчидан иш вазибаларини бажаришини талаб қилиш, иш берувчининг мулкига ҳурмат ва бошқалар, меҳнат қонунчилигига, жамоавий битимлар ва корхонанинг бошқа маҳаллий ҳужжатлар ходимга меҳнат шартномасида назарда тутилган иш билан таъминлаш ва бошқалар;

- Меҳнат муносабатларининг пайдо бўлиши учун асосларни кенгайтириш (танлов орқали ўтиш ва лавозимга сайлаш, ваколатли давлат органи томонидан ходимни ишга юбориш, чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахсни ёллашда ишлаш ҳуқуқини белгилаш);

- оилавий мажбуриятлар билан боғлиқ меҳнат муносабатларини тартибга солишда «гендер бетарафлиги» тамойилидан фойдаланилган;

- ижтимоий шериклик тушунчаси меҳнат соҳасига киритилган, унинг хусусиятлари, тамойиллари, меҳнат соҳасида ижтимоий шериклик бўйича комиссиялар тузиш тартиби белгиланган;

- ходимлар билан муддатсиз меҳнат шартномаси тузишга, шунинг-

дек муддатли меҳнат шартномаси тузилиши мумкин бўлган максимал муддатни 5 йилдан 3 йилгача камайтириш ҳуқуқига рухсат берилади;

- иш билан таъминлаш жараёнларини рақамлаштириш, электрон меҳнат дафтарчаларини юритиш, меҳнат шартномаларини тузиш ва ягона маълумот базасида рўйхатдан ўтказиш механизмларини жорий этиш;

- ходимнинг иш стажига ушбу ташкилотдаги иш стажига қараб ишдан бўшатиш тўловларини табақалаштириш жорий этилмоқда;

- ходимларнинг шахсий маълумотларини ҳимоя қилиш механизми жорий этилмоқда;

- иш вақти турлари кенгайтирилди: сменали иш, мослашувчан иш вақти, иш кунини қисмларга бўлиш, иш сафари пайтидаги иш вақтлари ва бошқалар;

- тартибни белгилашга рухсат берилмоқда, унга кўра агар байрам кунини дам олиш кунига тўғри келса, дам олиш кунини байрам кунидан кейинги кунга ўтказилади;

- коронавирус пандемиясини инобатга олган ҳолда ходимга қисман, лекин 1 МҲЭКМдан кам бўлмаган иш ҳақи тўлаш, шунингдек, иш ҳақи тўланмаган таътилни 6 ойгача узайтириш жорий этилмоқда;

- ходимнинг ҳаёти ёки соғлиғига таҳдид соладиган ишни бажаришдан бош тортиш тартиби белгиланиши назарда тутилмоқда.

Лойиҳа ўзгартрилиши, унга қўшимчалар киритилиши ёки рад этилиши мумкин.

Лола Абдуазимова.

Ушбу сонда:

3-4-БЕТЛАР

Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

5-БЕТ

СТИР реқвизитларини кузатиб бориш нима учун керак?

6-БЕТ

«Covid» ташхиси қўйилган касаллик варақаси учун қандай ҳақ тўланади

Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

Тақдим этилаётган, шунингдек сўнгги пайтда қабул қилинган бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан «Norma» АҚТ ва nrm.uz сайтида танишиб чиқишингиз мумкин.

Қишлоқ хўжалиги вазирлигига – қўшимча вазифалар, «Ўзбекизоқовқатхолдинг» тугатилади

Президентнинг 9.09.2020 йилдаги ПҚ-4821-сон қарори билан озиқ-овқат саноатини жадал ривожлантириш ҳамда аҳолини сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлақонли таъминлаш чора-тадбирлари белгиланди.

Қишлоқ хўжалиги вазирлигига қуйидаги қўшимча вазифалар юклатилди:

➤ мева-сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалиги озиқ-овқат маҳсулотларини етиштирувчи (ишлаб чиқарувчи) корхоналар билан ушбу маҳсулотларни қайта ишловчи, тайёрловчи ва реализация қилувчи корхоналар ўртасида ўзаро манфаатли муносабатлар учун шароитлар яратиш;

➤ маҳаллий озиқ-овқат маҳсулотларининг рақобатбардошлигини ошириш ва уларни диверсификация қилиш, ҳудудларнинг мавжуд табиий ва иқтисодий ресурсларидан унумли фойдаланиш асосида озиқ-овқат саноатини ривожлантиришнинг стратегия ва моделларини ишлаб чиқиш;

➤ мева-сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалиги озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишловчи тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашнинг молиявий ва номолиявий чоралари – янги воситалар ва ахборот тизимларини яратиш, юқори самара берувчи йўналишларда лойиҳаларни амалга ошириш;

➤ озиқ-овқат саноатининг ривожланишига хусусий ва тўғридан-тўғри чет инвестициялар оқимининг таъсирини таҳлил қилиш, прогнозлаш ва бу борада тегишли тақлифларни ишлаб чиқиш;

➤ замонавий савдо ва логистика марказларини ташкил этиш, маҳаллий озиқ-овқат маҳсулотларини жаҳон бозорларидан илгари суриш, уларнинг рақобатбардошлигини ошириш, экспорт салоҳиятини кенгайтириш ҳамда импорт ҳажмини камайтириш чораларини кўриш.

Уларни самарали амалга ошириш учун вазирлик марказий аппаратда Озиқ-овқат саноатини ривожлантириш бош бошқармаси ташкил этилади (*Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ва инфратузилмани ривожлантириш бошқармаси негизида*). Унга бошлиқ – вазир ўринбосари раҳбарлик қилади. Бошқарув ходимларининг сони 12 та бирликдан иборат бўлиб, улардан 8 таси – қўшимча киритилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва озиқ-овқат таъминоти жамғармасига Виночиликни ривожлантириш жамғармаси ҳисобидан 20 млрд сўм ўтказилади. Ўз навбатида, Жамғарма қуйидаги харажатларни молиялаштиради:

➤ озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича янги ташкил этилаётган истиқболли лойиҳаларнинг ТИАни тайёрлаш ва шакллантирилаётган янги истиқболли лойиҳаларнинг инфратузилмасини таъминлаш билан боғлиқ харажатларнинг 50%ини, лекин ҳар бир лойиҳа учун 100 млн сўмдан кўп бўлмаган миқдорда қоплаш;

➤ озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш ва уларни чуқур қайта ишлаш соҳасига хорижий экспертларни жалб қилиш билан боғлиқ харажатларнинг 50%ини, лекин ҳар бир лойиҳа учун 50 млн сўмдан кўп бўлмаган миқдорда қоплаш.

Шунингдек, ҳужжат билан 2016 йилда ташкил этилган «Ўзбекизоқовқатхолдинг» ХКни тугатиш назарда тутилган. Унинг ҳузурида фаолият кўрсатган Озиқ-овқат саноати корхоналарини ривожлантириш,

реконструкция қилиш ва модернизациялаш жамғармасининг тугатиш якунларига кўра қолдиқ маблағлари Жамғармага ўтказилади. Молия вазирлиги сут маҳсулотларини қайта ишлаш қувватларини ташкил этиш учун ҳукумат кафолати остида жалб этилган ХМИ ва хорижий банклар олдидаги тугатилаётган компаниянинг қарз маблағларини сўндиради.

2021/2022 ўқув йилидан бошлаб «5321000-Озиқ-овқат технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)» ҳамда «5410500-Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)» таълим йўналишлари бўйича бакалавриятнинг кундузги ва сиртки таълим шаклларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрларини босқичма-босқич ошириб борилади. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идораларнинг кадрларга бўлган эътиборлари асос бўлади. Шунингдек, соҳага доир йўналишлар (мутахассисликлар) бўйича таълим олаётган талабаларнинг амалиётларини ўташ объектлари тўғрисидаги маълумотлар базаси ҳам шакллантирилади. Ушбу мақсадларда озиқ-овқат технологиялари соҳасида замонавий техника ва технологияларни жорий этган етакчи корхона, ташкилотлар ва муассасалар билан ўзаро ҳамкорлик ўрнатилади.

Ҳужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 10.09.2020 йилдан кучга кирди.

Олег Заманов, «Norma» МЧЖ эксперти.

Пахта терувчилар меҳнатига ҳақ тўлаш кафолатланади, техникани олиб киришга имтиёзлар берилади

Вазирлар Маҳкамасининг 8.09.2020 йилдаги 545-сон қарори билан 2020 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ишларини ташкил этиш чора-тадбирлари тасдиқланди.

Халқаро бозор конъюнктураси ҳамда маҳсулот етиштириш харажатларидан келиб чиққан ҳолда, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва бошқа идоралар томонидан қуйидагилар белгиланган:

➤ қўлда терилган 1 кг пахта хом ашёси учун биринчи теримда 1 000 сўмдан, иккинчи теримда 1 400 сўмдан кам бўлмаган миқдорда меҳнат ҳақи тўланади;

➤ пахта териш машиналари билан териб олинган ҳар бир тонна пахта хом ашёси учун 920 минг сўмдан кам бўлмаган хизмат ҳақи тўланади;

➤ пахта терувчилар меҳнатига ҳар 5 кунда, зарурат бўлганда ҳар кун ҳақ тўлаш тавсия этилган.

Пахта-тўқимачилик кластерлари ва кооперацияларига пахта хом ашёси етиштирувчи фермер хўжа-

ликларига бириктирилган ҳудудда пахта хом ашёсини қўлда ва машинада териб олиш учун меҳнат ва хизмат ҳақини белгиланган тарифлардан кам бўлмаган нархлар бўйича мустақил ҳисоблаш тавсия этилган.

Ишсиз ва вақтинчалик банд бўлмаган аҳолидан иборат терим отрядлари ва кластерлар раҳбарлари ўртасида мавсумий ишга қабул қилиш бўйича фуқаролик-ҳуқуқий шартномаларни тузиш ҳамда йиғим-терим мавсуми якунига қадар 2 млн сўмдан кам бўлмаган миқдорда меҳнат ҳақи тўлаш назарда тутилган. Ушбу харажатлар Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳузуридаги Жамоат ишлари жамғармаси маблағлари ҳисобидан қопланади.

Шунингдек ҳужжат билан вилоятлар кесимида пахта хом ашёсини йиғиб-териб олиш учун зарур

маблағларни қоплаш мақсадида молиялаштириш манбалари бўйича режалаштирилаётган маблағлар тасдиқланди. Республика бўйича жами талаб этиладиган маблағ 3 412 132 млн сўмни ташкил этади, ундан 24,6%ини кластерларнинг ўз маблағи ҳисобидан қоплаш назарда тутилмоқда, қолган қисми банк кредитлари ҳисобига молиялаштирилади.

Молия вазирлиги пахта-тўқимачилик кластерлари пахта хом ашёсини териб олиш учун йиллик 16% ставкада (шундан 1%и – банк маржаси) кредит ажратиш мақсадида 3 ой муддатда қайтариш шарти билан «Агробанк» АТБ депозитига 1,3 трлн сўмгача маблағлар жойлаштирилишини таъминлаш лозим.

Пахта-тўқимачилик кластерларига қуйидаги имтиёз ва преференциялар тақдим этилади:

➤ Жиззах, Қашқадарё, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида пахта йиғим-терим мавсумида жалб қилинадиган пахта териш машиналари томонидан терилган ҳар бир тонна пахта хом ашёсининг йиғиб-териб олиш хизмати баҳосининг 30%и Молия вазирлиги томонидан қоплаб берилади;

8-бетда

- УШБУ СОНДА**
- **НОРМАТИВ ЛОЙИҲАЛАР**
– Янги қаҳридаги Меҳнат кодекси: қабул қилишнинг зарурати ва янгиликлар
 - **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
– Қишлоқ хўжалиги вазирлигига – қўшимча вазифалар, «Ўзбекизоқовқатхолдинг» тугатилади
– Пахта терувчилар меҳнатига ҳақ тў-

- лаш кафолатланади, техникани олиб киришга имтиёзлар берилади
- Бошоқли дон етиштириш бозор механизмига ўтади
- Юридик хизмат кўрсатиш марказлари эксперимент тариқасида ташкил этилади
- **РАСМИЙ ҲУЖУМЛАР**
Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори

- «Хавфсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизимини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида» 3-4-бетлар
- **КАДРЛАР БЎЛИМИ**
– Нима учун ва қандай қилиб ўз СТИР реквизитларини кузатиб бориш лозим 5-бет
- ЯММТ: ишдан бўшатиш билан таътилга чиқишга буйруқ
- Ёки ишлаш, ёки дам олиш керак

- Ўриндошлик бўйича УМШ директори
- «Covid» ташхиси қўйилган касаллик варақиси учун ҳақ тўлаш
- Фойдаланилмаган таътил учун компенсация ҳисоб-китоби 6-бет
- **ПАСПОРТ МАСАЛАЛАРИ**
– Хорижга чиқиш учун паспорт
- Консуллик ҳисобига туриш қоидалари бўйича 7-бет

Тахририят аноним хатларга муносабат билдирмасликка, қонун ҳужжатларида белгиланган ташқи ҳолларда респондентнинг хоҳишига кўра у ҳақдаги ахборотни учинчи шахсларга бермасликка ҳақли.

«Norma маслаҳатчи» газетасида эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда қўлайтириш, тарқатишга фақат «NORMA davly nashrlari» МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

РАСМИЙ ҲУЖЖАТЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ

ХАВФСИЗ, ТАРТИБЛИ ВА ҚОНУНИЙ МЕҲНАТ МИГРАЦИЯСИ ТИЗИМИНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА*

Сўнги тўрт йил давомида хорижда ишлаётган фуқароларга нисбатан муносабат тубдан ўзгариб, меҳнат мигрантлари билан мулоқот ўрнатилди, уларнинг муаммо ва эҳтиёжларини ўрганиш ҳамда ҳал қилиш бўйича янги тизим жорий қилинди.

Хорижда меҳнат фаолиятини амалга оширувчи шахсларни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жамғармаси (кейинги ўринларда – Жамғарма) ташкил этилди, меҳнат мигрантларининг ҳаёти ва соғлигини суғурталаш, уларнинг оила аъзолари учун ипотека кредитларини ажратиш амалиёти жорий қилинди.

Шу билан бирга, хорижда меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқароларни қўллаб-қувватлаш механизмларини такомиллаштириш, меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахсларнинг реинтеграциясини таъминлаш, уларнинг тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиши учун қулай шарт-шароитлар яратиш бўйича комплекс чора-тадбирларни қабул қилиш талаб этилмоқда.

Ташқи меҳнат миграцияси соҳасидаги ваколатли органларнинг фаолиятини такомиллаштириш, хорижда ишламоқчи бўлган шахсларни талаб юқори бўлган касбларга ўқитиш, фуқароларнинг чет элда бўлиш даврида ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, қайтиб келган меҳнат мигрантларининг бандлигини таъминлаш, шунингдек, уларнинг оила аъзоларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ташкиллаштирилган ҳолда хорижда ишга жойлаштириш, улар билан доимий мулоқот қилиш ва муаммоларини тизимли ҳал қилишни ташкил этиш, ватанга қайтиб келганидан сўнг иш билан таъминлаш бўйича Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳри, вилоятлар, туман ва шаҳарлар ҳокимликларининг фаолияти қониқарсиз деб топилсин.

2. Хавфсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизими 1-иловага** мувофиқ тасдиқлансин ҳамда қуйидагилар унинг асосий йўналишлари этиб белгилансин:

Ўзбекистон Республикаси фуқароларини чет элга вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун ташкиллаштирилган ҳолда юбориш ҳажмини ошириш, ушбу мақсадда вазирлик, идоралар ва маҳаллий ижроия ҳокимияти органларининг вазифа ва ваколатлари доирасини кенгайтириш;

ташқи меҳнат миграцияси соҳасида халқаро ҳамкорликни ривожлантириш, хориждаги ватандошлар ташкилотлари

ва ўзбек диаспоралари билан алоқаларни мустаҳкамлаш;

хорижа ишлашга кетишдан олдин Ўзбекистон Республикаси фуқароларини касб-хунарга ва хорижий тилларга ўқитиш амалиётини самарали йўлга қўйиш, уларга касбий малакани тасдиқловчи халқаро тан олинмаган сертификатларни бериш тизимини жорий қилиш;

хорижда мураккаб шароитга тушиб қолган меҳнат мигрантларини молиявий ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳаёти ва соғлигини суғурталаш амалиётини кенгайтириш, улар учун маданий-маърифий тадбирларни ташкил этиш;

чет элда меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини таъминлашга ва кўмаклашишга қаратилган чора-тадбирларни амалга ошириш, уларга қулай шарт-шароитларни яратиш;

меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахсларни реинтеграция қилиш, шу жумладан уларнинг бандлигини таъминлаш, касбий малакасини ошириш ва тадбиркорлик ташаббусларини рағбатлантириш.

3. Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги ҳудудий филиаллари ишини ташкил этишнинг қуйидаги тартиби ўрнатилсин:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари ҳудудий филиалларга умумий раҳбарлик қилади ҳамда уларга юқлатилган вазифаларнинг самарали бажарилиши учун масъул ҳисобланади;

ҳудудий филиал раҳбарлари бир вақтнинг ўзига Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимининг ташқи меҳнат миграцияси масалалари бўйича ёрдамчилари ҳисобланади;

ҳудудий филиал раҳбарлари Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари томонидан Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан келишилган ҳолда лавозимга тайинланади ҳамда лавозимдан озод этилади;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари маҳаллий бюджетнинг қўшимча манбалари ҳисобидан ҳудудий филиалларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда уларнинг фаолиятига фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар асосида малакали мутахассисларни жалб қилиш чораларини кўради;

ҳудудий филиаллар ходимлари ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси улушини ошириш ҳамда меҳнат миг-

*Ушбу қарор Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 16.09.2020 йилдан қучга кирди.

**Қарорга 1–6-иловалар «СБХ»да чоп этилмайди. Ҳужжатнинг тўлиқ матни билан «Норма» АҚТ ва ntm.uz сайтида танишиш мумкин.

рациясидан қайтиб келган шахсларнинг бандлигини таъминлаш бўйича амалга оширилган ишлар самарадорлигига қараб моддий рағбатлантирилади;

Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги ҳудудий филиалларга меҳнат миграцияси масалалари бўйича методик ёрдам кўрсатади, хорижий меҳнат бозори ҳамда салоҳиятли иш берувчилар тўғрисида маълумот беради, ходимларини рағбатлантиради ва моддий-техника базасини мустақамлашга кўмаклашади.

4. Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг ҳудудий филиалларига қуйидаги ҳуқуқлар берилсин:

хорижий иш берувчилар билан келишувлар тузиш ҳамда тузилган келишувларга асосан хорижга фуқароларни ишга юбориш;

Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари, консуллик муассасалари ҳамда Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг ваколатхоналари билан чет давлатларда ишлаётган меҳнат мигрантларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича ҳамкорлик қилиш;

хорижий мамлакатларнинг ҳудудий миграция ва бошқа давлат органлари билан алоқалар ўрнатиш ва музокаралар ўтказиш;

хориждаги ватандошлар ташкилотлари билан ҳамкорлик қилиш;

хорижий (халқаро) молия институтлари ва бошқа ташкилотларнинг миграция соҳасини ривожлантиришга ажратиладиган техник кўмак маблағлари ва грантларини жалб қилиш.

5. Қуйидагилар:

Хавфсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизими доирасида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастури 2-иловага** мувофиқ;

Хавфсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизими доирасида Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари томонидан амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастури 3-иловага** мувофиқ;

2020-2021 йилларда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан ташқи меҳнат миграцияси соҳасида амалга ошириладиган ишларнинг асосий кўрсаткичлари 4-иловага** мувофиқ;

2021 йилда хорижий мамлакатларда ўтказиладиган маданий-матрифейв тadbирлар дастури 5-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

6. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ 2021 йил 1 январдан бошлаб ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси йўли билан хорижга чиқиб кетаётган шахслар ишга юборилишдан олдин давлат ва нодавлат таълим ташкилотларида касб-хунарга ўқитилади, хорижий иш берувчининг малака талабларига жавоб берадиган шахслар бундан мустасно.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 11 августдаги «Камбағал ва ишсиз фуқароларни тadbиркорликка жалб қилиш, уларнинг меҳнат фаоллигини ошириш ва касб-хунарга ўқитишга қаратилган ҳамда аҳоли бандлигини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-4804-сон қарорига мувофиқ меҳнат миграциясига чиқиб кетаётган шахсларни касб-хунарга ва чет тилларига ўқитиш учун ҳудудларда «Ишга марҳамат» мономарказлари, касб-хунарга ўқитиш марказлари, қисқа мuddатли касб-хунарга ўқитиш курслари, маҳалла аҳолисини касб-хунарга ўқитиш

масканлари ташкил этилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

8. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, тасарруфида профессионал таълим муассасалари бўлган вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда икки ой мuddатда:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда жойлашган коллежлар ва техникумларда меҳнат мигрантлари учун қисқа мuddатли касб-хунарга ва чет тилларига ўқитиш курсларини 6-иловага** мувофиқ ташкил этсин;

қисқа мuddатли курсларнинг ўқув дастурларини хорижий йирик иш берувчиларнинг талабларига мослаштирсин;

хорижий иш берувчилар ва хусусий бандлик агентликлари билан узвий алоқаларни ўрнатсин ҳамда қисқа мuddатли курсларда улар учун зарур бўлган касблар бўйича малакали мутахассисларни тайёрласин;

хорижий йирик ўқув марказлари билан икки томонлама битим имзоласин ҳамда қисқа мuddатли курслар ўқитувчиларини малака оширишга юборишни ташкил этсин.

Белгилансинки, қисқа мuddатли курсларда ўқитиш харажатлари Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари, ушбу мақсадларга Давлат бюджетидан ажратиладиган маблағлар, янги ишчиларни касбга тайёрлаш учун буюртма берган ташкилотлар маблағлари ва қонун ҳужжатлари билан тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан қопланади.

9. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига Жамғарма маблағлари ҳисобидан меҳнат мигрантлари учун қисқа мuddатли ўқитиш дастурларини ишлаб чиқиш, методик таъминотни яратиш, хориждаги йирик корхоналарнинг малакали мутахассисларини ва етакчи таълим муассасаларининг педагог кадрларини жалб қилиш, ўқитувчилар ва ишлаб чиқариш таълим усталарининг педагогик маҳоратини ошириш ҳуқуқи берилсин.

10. 2021 йил 1 январга қадар:

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Япония иш берувчилари билан ҳамкорликда Тошкент шаҳридаги «Ишга марҳамат» мономарказида «Япон тили ва касбий малака» тест марказини; Фаргона вилояти ҳокимлиги Россия Федерациясининг Пайвандчилик назорати миллий агентлиги билан ҳамкорликда Фаргона шаҳридаги «Ишга марҳамат» мономарказида пайвандчилар мактабини;

Сирдарё вилояти ҳокимлиги Бирлашган Араб Амирликларининг «Tadbeer» рекрутинг марказлари билан ҳамкорликда Гулистон шаҳридаги «Ишга марҳамат» мономарказида хизмат соҳасида фаолият кўрсатадиган ишчиларни тайёрлаш ўқув марказини;

Наманган вилояти ҳокимлиги вилоятдаги профессионал таълим муассасаларида давлат-хусусий шериклик асосида «IT School» ўқув марказларини, Япония ва Бирлашган Араб Амирликлари билан ҳамкорликда чет тилларига ўқитиш ва хизмат соҳаси бўйича касбларга тайёрлаш ўқув марказларини ташкил қилсин.

11. Белгилансинки, 2021 йил 1 январдан бошлаб:

«Ихтимойи ҳимоя ягона реестри» ахборот тизими орқали кам таъминланган оила аъзоси сифатида эътироф этилган ва ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси йўли билан вақтинчалик меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун хорижга чиқиб кетаётган шахсларга микроқарзлар бериш тартиби жорий қилинади;

микроқарзлар хорижда ишга жойлашиш (шу жумладан, йўл ҳақини тўлаш ва меҳнат фаолиятига рухсат олиш) билан боғлиқ харажатларни қоплаш учун 10 миллион сўмгача миқдорда бир йил мuddатга берилади;

микроқарз фоиз ставкасининг Марказий банк асосий ставкасидан ошадиган, лекин асосий ставканинг 1,5 бараваридан кўп бўлмаган қисми Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан компенсация қилинади.

Бунда, микроқарз ҳамда унга ҳисобланган фоизлар қарз олувчининг (оила аъзоларининг) топириғига мувофиқ уларнинг ҳисобварақларига халқаро пул ўтказмалари тизимлари орқали келиб тушган маблағлардан ушлаб қолиш йўли билан ҳамда қонун ҳужжатларида кўрсатилган бошқа усуллардан тўланиши мумкин.

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги бир ой муддатда манфаатдор тижорат банклари билан микроқарзларни бериш, уларнинг таъминотиغا қўйиладиган талаблар ва қайтариш тартибини назарда тутувчи келишув битимини тузсин.

12. 2021 йил 1 январдан бошлаб шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси йўли билан хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошириш ўзини ўзи банд қилган шахслар шугулланиши мумкин бўлган фаолият (ишлар, хизматлар) турларига тенглаштирилади ва унга ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган солиқларни тўлаш ҳамда пенсия миқдорини ҳисоблаш тартиби қўлланилади.

13. Вазирлар Маҳкамаси, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

2021 йил 1 январга қадар Россия Федерацияси Ички ишлар вазирлигининг паспорт-виза хизмати ваколатхонасини Ўзбекистон Республикасида очиб ҳамда ушбу ваколатхонада вақтинчалик меҳнат фаолиятини амалга оширишга рухсатномани (патентни) тайёрлаш, расмийлаштириш ва бериш хизматларини қайта ўрнатилсин;

2021 йил 1 июнга қадар Болгария, Латвия, Исроил, Финляндия, Польша ва Канада билан Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг мазкур давлатлардаги ташкиллаштирилган меҳнат фаолияти тўғрисида ҳамкорлик битимларини тузиш;

2021 йил 1 январга қадар Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг Екатеринбург, Новосибирск, Самара, Уфа, Чимкент ва Истанбул шаҳарларидаги ваколатхоналарини очиб ҳамда ушбу ваколатхоналар фаолиятини мазкур ҳудудлардаги Ўзбекистон Республикасининг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари билан мувофиқлаштириш чораларини кўрсин.

14. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг чет давлатларда муракаб молиявий аҳволга тушган ва шахсини тасдиқловчи ҳужжатларсиз, маблағларсиз қолган фуқароларга тўланадиган бир марталик моддий ёрдам миқдорини базавий ҳисоблаш миқдорининг бир бараваридан икки бараваригача кўпайтириш тўғрисидаги тақлифи маъқуллансин.

15. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда Ташқи ишлар вазирлиги:

2021 йил 1 январга қадар Россия Федерацияси, Қозғистон ва Туркия Республикаларида вақтинчалик меҳнат фаолиятини амалга ошираётган Ўзбекистон Республикаси фуқароларига миграция ва меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши билан боғлиқ масалалар бўйича ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш мақсадида мазкур давлатлардаги адвокатлик ташкилотлари ўртасида очик танловни ўтказсин ва танлов ғолиблари билан битимлар тузсин;

уч ой муддатда меҳнат мигрантларига ҳуқуқий ёрдам бериш бўйича онлайн платформани яратсин, хусусий секторни жалб қилган ҳолда Россия Федерацияси ҳудудини доимий хизмат билан қамраб оладиган «Call-марказ»ни ташкил қилсин;

адвокатлик фирмалари ҳамда «Call-марказ»нинг хизматлари қийматини Жамғарма маблағлари ҳисобидан қопласин.

16. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда Ташқи ишлар вазирлигининг:

хорижий мамлакатларда Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга муносиб иш топиб бериш ва бошқа йўналишларда яқиндан ёрдам кўрсатиб келаётган шахсларни дипломатик ваколатхоналар ва консуллик муассасаларининг «фахрий консули» ҳамда маҳаллий ижроия ҳокимияти органларининг «жамоат маслаҳатчиси» этиб тайинласин;

«фахрий консул» ва «жамоат маслаҳатчи»ларини давлат мукофотлари билан тақдирлаш ва уларга фахрий унвонлар бериш амалиётини жорий қилиш;

дипломатик ваколатхоналар, консуллик муассасалари ҳамда Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг ваколатхоналари хузурида хориждаги ватандошлар, иш бевувицлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси фуқароларига мунтазам равишда ёрдам кўрсатиб келаётган бошқа шахслар иштирокидаги Маслаҳат кенгашларини ташкил этиш;

Маслаҳат кенгашлари томонидан хорижий давлатларда ишлаётган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг муаммоларини ҳал қилиш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш, хорижий экспертлар иштирокида давра суҳбатларини ўтказиш, меҳнат мигрантларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлаш бўйича тажриба алмашиш;

хориждаги ватандошлар ташкилотлари, иш бевувицлар ва Маслаҳат кенгашларининг «labor migration» дастурий мажмуасидан фойдаланиш имкониятларини ошириш тўғрисидаги тақлифларига розилик берилсин.

17. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ 2021 йил 1 январдан бошлаб «Ижтимоий ҳимоя ағона реестри» ахборот тизими орқали кам таъминланган оила аъзоси сифатида эътироф этилган ва хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошириб, қайтиб келган шахсларга:

а) Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан қўйидаги харажатларни қоплаш учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 10 бараваригача миқдорига субсидия тўланиши:

якка тартибдаги тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтган ёки кичик корхоналар ва микрофирмаларни давлат рўйхатидан ўтказган вақтдан бошлаб биринчи уч ой давомида ижарага олинган бино ва иншоотларнинг ижара ҳақини тўлаш;

тадбиркорлик асослари ва молиявий саводхонликка ўқиш;

кредит олишда таъминот сифатида тақдим этиладиган сурғурта полиси бўйича тўловларни амалга ошириш;

б) Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун ажратилган кредитлар бўйича кредит фоизи ставкасининг Марказий банк асосий ставкасидан ошадиган, лекин асосий ставканинг 1,5 бараваридан кўп бўлмаган қисми компенсация қилинади.

18. Молия вазирлиги 2021 йил ва кейинги йиллар учун Давлат бюджетни параметрларини шакллантиришда мазкур қарорнинг 11 ва 11-бандларида белгиланган чораларни амалга ошириш учун Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси ҳамда Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасига зарур маблағлар ажратишни назарда тутсин.

19. Белгилаб қўйилсинки, туман ва шаҳар сектор раҳбарлари, маҳалла раислари ва меҳнат инспекторлари хорижда ишлаш учун кетган фуқаролар оила аъзоларининг:

ҳолидан мунтазам хабар олиб, муаммолари ва эҳтиёж-

ларни аниқлайди ҳамда уларни ҳал этишда амалий ёрдам кўрсатади;

моддий ва ижтимоий ҳолатини яхшилаш, уларга зарур тиббий патронаж хизматини кўрсатиш, ипотeka кредитлари асосида уй-жойлар ажратиш, фарзандларнинг таълим олишидаги муаммоларини ҳал қилиш, меҳнатга лаёқатли аъзоларини иш билан таъминлашга кўмаклашади.

Туман ва шаҳар сектор раҳбарлари мазкур бандда белгиланган вазифалар ижроси юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимининг ташқи меҳнат миграция масалалари бўйича ёрдамчисига ҳар ойда бир марта ахборот бериб борсин.

20. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги:

бир ҳафта мuddатда хоризжда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ масалалар бўйича муружаатларни қабул қилиш имконини берувчи узлуксиз ишлайдиган «1282» қисқа рақамли ишонч телефонини ташкил этсин;

ривожланган давлатлардан тақлиф этилган иш берувчилар, малакали мутахассислар ва экспертлар иштирокида халқаро меҳнат ярмаркалари, конференция ва семинарларни ўтказиш амалиётини йўлга қўйсин.

21. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда Ташқи ишлар вазирлиги билан биргаликда оммавий ахборот воситаларида:

а) куйидагилар:

хорижий мамлакатларда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошириш тартиби ва шартлари, чет давлатларнинг меҳнат ва миграция тўғрисидаги қонун ҳужжатлари, меҳнат бозорига мавжуд бўлган талаб юқори бўлган касблар, мазкур касбларга ўқитадиган таълим муассасалари тўғрисида;

вилоят, туман (шаҳар) ҳокимликлари ва секторлар, маҳалла ва меҳнат органлари, Ўзбекистон Республикасининг хоризждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари томонидан меҳнат миграцияси соҳаси бўйича амалга оширилаётган ишлар, чет мамлакатларда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга оширмақчи бўлган шахсларга давлат томонидан кўрсатиладиган қўллаб-қувватлаш чоралари тўғрисида махсус дастур ва лавҳаларни эфирга узатиб борсин;

б) ушбу қарорнинг мақсад ва вазифалари кенг миқёсда ёритилишини таъминлаш ҳамда Ўзбекистон телеканалларининг Россия, Қозғоғистон, Туркия ва бошқа давлатларда эфирга узатиш қамровини янада кенгайтирсин.

22. Мазкур қарорда белгиланган чора-тадбирларнинг самарали ва ўз вақтида амалга оширилишини таъминлаш мақсадида:

бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирининг биринчи ўринбосари Э. Муҳитдинов – Хавфсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизимини амалга ошириш ва янада тақомиллаштириш, ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси улушини тубдан ошириш, республикадан ташқарига ишлаш учун кетаётган фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини таъминлаш, хоризждан қайтиб келган меҳнат мигрантларининг бандлигини таъминлаш чораларини кўрсин;

ташқи ишлар вазири А. Камиллов – Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги дипломатик ва консуллик муассасаларининг меҳнат мигрантлари билан тўғридан-тўғри ва очиқ мулоқот ўрнатилти, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича фаолият самарадорлигини оширсин ҳамда мазкур жараёнга хоризждаги ватандошлар ташкилотларини жалб қилсин;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари – Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги худудий филиалларининг фаолиятини лозим даражада ташкил қилсин, меҳнат мигрантлари ҳамда улар оила аъзоларининг уй-жой ва маиший шартлиларини яхшилаш, молиявий ёрдам бериш, ҳаёти ва соғлиғини ҳимоя қилиш бўйича зарур чораларни кўрсин;

Бош вазир маслаҳатчиси – Хоризжда вақтинчалик меҳнат фаолиятини амалга ошираётган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва халқаро иқтисодий ҳамкорлик масалалари департаменти бошлиғи М. Хайриддинов – фуқароларни ташкиллаштирилган меҳнат миграциясига юбориш мақсадида дастлабки касбий тайёрларни, мослашув тадбирларини амалга ошириш, меҳнат мигрантларини хоризжда ишга жойлаштириш, уларга, шу жумладан ўз Ватанига қайтиб келгандан сўнг ҳуқуқий ва иқтисодий ёрдам кўрсатиш жараёнларини мувофиқлаштириб борсин;

Бош вазир ўринбосари – иқтисодий тараққийёт ва камбағалликни қисқартитиш вазири Ж. Қўчқоров – мазкур қарорда назарда тутилган молиявий механизмларни тўлиқ жорий этиш, меҳнат мигрантларининг пенсия ва кредит олиш масалаларини ҳал қилиш бўйича ишларни мувофиқлаштириб борсин, шунингдек, ушбу мақсадда ажратилаётган маблағларнинг манзилли сарфланишини таъминласин;

Бош вазир ўринбосари – инвестициялар ва ташқи савдо вазири С. Умурзоқов – ҳукуматлараро комиссиялар доирасида меҳнат миграциясида бўлган шахсларга меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш ҳамда ушбу масалалар бўйича халқаро битим ва келишуларга эришишга доир ишларни мувофиқлаштириб борсин.

23. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июлдаги «Ўзбекистон Республикасининг ташқи меҳнат миграция тизимини янада тақомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги ПҚ-3839-сон қарориди:

1-банднинг тўртинчи хатбошисидаги «Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳузурдаги Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги (кейинги ўринларда Агентлик деб юритилади)» сўзлари «Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги марказий аппаратининг таркибий бўлинмаси (бўлинмалари)» сўзлари билан алмаштирилсин;

2)-банднинг саккинчи хатбошисидаги «Агентликнинг» сўзи «Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳузурдаги Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг (кейинги ўринларда – Агентлик)» сўзлари билан алмаштирилсин.

24. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой мuddатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартриш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

25. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А. Н. Арипов зиммасига юклансин.

Қабул қилинган чора-тадбирлар натижадорлиги тўғрисида 2020 йил 1 декабрь ҳамда 2021 йил 1 июлга қадар Ўзбекистон Республикаси Президентига ахборот берилсин.

**Ўзбекистон Республикаси Президентини
Ш. МИРЗИЁЕВ.**

*Тошкент ш.,
2020 йил 15 сентябрь
ПҚ-4829-сон.*

Нима учун ва қандай қилиб ўз СТИР реквизитларини кузатиб бориш лозим

1 сентябрга келиб корхона ва ташкилотларнинг кадрлар бўйича хизматлари амалдаги меҳнат шартномаларини Ягона миллий меҳнат тизимида (ЯММТ) рўйхатдан ўтказишни якунладилар. Ушбу жараёнда орттирилган тажриба келгусида жуда қўл келиши мумкин.

Мисол учун, сизнинг СТИРни олайлик. Унинг реквизитларига лозим даражада эътибор қаратилмаса, у энг ноқулай пайтда нафақат сиз учун, балки иш бевувчингиз учун ҳам бош оғригига айлиши мумкин. «Norma» компаниясининг кадрлар бўйича катта инспектори, кадрлар ишини юритиш соҳаси эксперти Валерия Ляндрес шахсий тажрибаси билан ўртоқлашди.

— Ходимлар билан тузилган меҳнат шартномаларини ЯММТда рўйхатдан ўтказиб бўлдим. Икки марта, бу эса мен рўйхатдан ўтказган шартномалар умумий миқдорининг тахминан 1%ини ташкил этади, паспорт маълумотлари ва ЖШШИРни киритиш чоғида дастур «КОД: 108. Фойдаланувчи «soliq.uz» тизимида топилмади» деб жавоб берди. Бунинг сабабини суриштириб, шуни аниқладим: ушбу хато ходимнинг СТИР реквизитларида эски паспорт маълумотлари ёки олдинги прописка қилинган жойи қайд этилганини англатар экан. Ушбу муаммони ҳал қилмай туриб ходимнинг меҳнат шартномасини ЯММТда рўйхатдан ўтказишининг иложи йўқ.

Биринчи ҳолатда Мирзо Улугбек туман ДСИ билан боғландик. У ердагилар муаммоимизни тез англаб, уни ҳал қилишда ёрдам бердилар. Солиқ органлари ходими фақатгина ходимнинг паспорти ва СТИРи фотосуратини Телеграм-канал орқали жўнатишни сўради. Унинг ўзи ахборотни текшириб, янги паспорт маълумотларига кўра ходим ДСИда қайд этилмаганини билдирди. Эҳтимол паспортини прописка қилинган «туман ИИБ»даги жойидан эмас, балки «шаҳар ИИБ»даги жойидан олгандир. Солиқ органи ходимлари 20 дақиқа ичида СТИР реквизитларига керакли ўзгаришларни киритдилар. Шундан сўнг ходимнинг меҳнат шартномасини ЯММТда рўйхатдан ўтказдик.

Иккинчи ҳолатда ходимга прописка қилинган жойдаги Юнусобод туман ДСИга мурожаат қилдик. У ердагилар у ДСИга шахсан келишини талаб қилдилар. ДСИга келганда ходима 2004 йилда СТИРни олган пайтдан буён яшаш жойини ўзгартиргани ва икки марта паспортини алмаштирганини текширдилар. Солиқ органлари ходимлари бошқа жойга кўчганда манзили ўзгаргани ҳақида солиқ органларини хабардор қилиши керак бўлганини айтиб, унга танбех бердилар. Юнусобод ДСИ номувофиқлик сабабларини аниқлаш ва бартараф этиш учун бу ходимани СТИР расмийлаштирилган жойдаги Ангрен ДСИга йўллади. Ходима солиқ тўловчининг шахсий кабинети орқали Ангрен ДСИга вазиятни баён этган ҳолда сўровнома юборди, у ердан мазкур масалалар фақат ҳақиқатда прописка қилинган жойда ҳал қилинади, деган расмий жавобни олди. Бундай ҳолатдан чиқиш учун ДСҚга ёрдам сўраб мурожаат қилмаганимизга масала ҳал этилмади.

Бош давлат солиқ инспектори Низомиддин Султонов ҳам СТИР реквизитлари билан боғлиқ муаммо долзарб эканлигини айтди.

— Кўтарилмаётган масала – янгилик эмас. Фақат сўнгги пайтларда у ҳақда кўпроқ гапира бошладилар. Эҳтимол, бу ЯММТ жорий этилиши билан мазкур муаммони илгари унга тўқнаш келмаган мутахассислар кўргани билан боғлиқдир. Биз, солиқ хизмати инспекторларининг эса СТИР реквизитларида эскирган маълумотлар қайд этилган солиқ тўловчилар билан ҳар куни ишлашимизга тўғри келади.

Кўпчилик СТИР деганда солиқ органлари томонидан берилган, талаб қилинган жойга тақдим этилиши лозим бўлган гувоҳномадаги муайян рақамлар тўпلامини тушунади, ушбу рақамлар ортида реквизитлар – СТИРни тақдим этувчи ҳақидаги маълумотлар

тўплами мужассамлигини билмайди. Киши ўн йил ва ундан ортик яшаб, инсофли солиқ тўловчи бўлиб, СТИР реквизитларида эски маълумотлар қайд этилганини билмаслиги мумкин. Ҳар доимгидек, энг ноқулай пайтда муаммо юзага чиқади, уни доим ҳам тез ва осон ҳал қилиб бўлмайди.

Турфа хил ҳаётий вазиятларда: фамилияси, яшаш жойи ўзгарганда ва бошқа ҳолларда жисмоний шахснинг СТИР реквизитларини ўзгартариш зарурати юзага келади. Ҳар бир киши олдингисининг амал қилиш муддати тугагани муносабати билан паспортини алмаштиради, бу ҳам СТИР реквизитларидаги маълумотларни ўзгартаришни талаб этади.

Одатда маълумотлар ахборот тизимида автоматик режимда солиқ тўловчининг иштирокисиз ўзгартарилади, бироқ баъзан дастурда узлишлар бўлиб туради. Шу сабабли СТИР реквизитларини кузатиб бориш лозим.

Хатто солиқ органларининг тажрибали инспекторлари солиқ тўловчининг СТИР реквизитларида эскирган маълумотлар борлигини кўрсалар-да, доим ҳам масалага лозим даражада эътибор беравермайдилар. Эътиборли инспектор биринчи навбатда реквизитларини тузатиш учун солиқ тўловчини мутахассисга йўллайди.

Жисмоний шахсни рўйхатдан ўтказиш яшаш жойи бўйича ДСИда фақат бир марта амалга оширилади. Ҳар бир солиқ тўловчи фақат битта СТИРга эга бўлиши мумкин.

Табдиркорлик фаолияти билан шугулланувчи жисмоний шахслар ўз паспортидаги маълумотлар ўзгарган тақдирда ДСИда асосий рўйхатдан ўтказиш маълумотлари ўзгаришини ҳисобга олишнинг рўйхатдан ўтказиш шакллари тўлдирдилар. Бошқа солиқ тўловчиларга – жисмоний шахсларга ушбу шакллар уйма-уй юриб тўлдирилади (Ўзбекистон Республикасида солиқ тўловчиларнинг идентификация рақамларини бериш ва қўллаш тизими тўғрисидаги низом 18, 21-б., ВМнинг 11.03.1997 йил 130-сон қарори билан тасдиқланган).

Жисмоний шахснинг СТИР реквизитларидаги маълумотлар эскиришининг оқибатлари тўсатдан маълум бўлмаслиги учун нима қилиш керак

- Муаммони ҳал қилиш учун:
 - идораларо ахборот айирбошлаш ахборот тизимлари дастурий таъминотининг ишида узлишлар имкон қадар камроқ бўлиши учун уни такомиллаштириш;
 - жисмоний шахсларнинг СТИРни бериш ва қўллаш масалаларини тартибга солувчи НХҲни қайта кўриб чиқиш;
 - тегишли тушунтириш ишларини олиб бориш мақсадга мувофиқдир.

Айнан ҳозир нима қилиш керак?

buxgalter.uz ДСҚнинг рўйхатдан ўтказиш ва ҳисобга олиш бошқармаси мутахассислари билан биргаликда тавсия тайёрлади:

– Паспорт, прописка қилинган жойингизни алмаштиргач, **my.soliq.uz** порталидаги «Ўз СТИРингизни билиб олинг» давлат интерактив хизмати ёрдамида ўз СТИРингизни текшириб кўринг.

Очилган саҳифада тегишли устунларга паспорт серияси ва рақамини, туғилган санангизни, шунингдек суратдаги маттни (текширув кодини) лотин ёзувида киритишингиз керак. «Қидириш» тугмасини босгач, «Натижа» майдонида СТИРингиз маълумотлари чиқиши керак, бунда Давлат солиқ қўмитасида рўйхатдан ўтказилганлиги ва солиқ тўловчига идентификация рақами берилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ни қоғозга чиқариш таклиф этилади. Шундай бўлиб чиқидими? Демак, СТИРингиз билан боғлиқ муаммо йўқ экан.

Бошқа ҳар қандай жавоб олганда яшаш жойингиздаги солиқ инспекциясига мурожаат қилишни кейинга қолдирманг. **my.soliq.uz** порталидаги «Ҳисоб маълумотларини ўзгартариш» интерактив хизматидан фойдаланиб ёки ўзингиз бориб мурожаат қилишингиз мумкин.

my.soliq.uz орқали мурожаат қилиш усулини танлаган бўлсангиз (бу энг қўлай ва афзал кўриладиган вариант):

- **my.soliq.uz** бош саҳифасидаги «Ҳисобга кўйиш» тугмасини босинг;
- очилган саҳифадаги «Ҳисоб маълумотларини ўзгартариш» иловасини босинг;
- очилган шаклни тўлдиринг. Бунда «Ариза тури» сатрида «Жисмоний шахсларнинг ҳисоб маълумотларини ўзгартариш» вариантини кўрсатишни, паспорт саҳифаларининг сканерланган ёки фотосуратини бириктириб қўйишни унутманг. Сканерланган ёки фотосуратдаги матн тиниқ кўриниши ва осон ўқиладиган бўлиши керак.

3 иш куни ўтгач, ДСИ аризани кўриб чиқиш натижалари ҳақида сизни хабардор қилади.

Қўшимча маслаҳат олиш учун **(71) 202-32-82** ёки **1198** телефон рақамлари орқали мурожаат қилинг.

Тахририятдан: Корхонадаги кадрлар ва бухгалтерия хизмати ходимларнинг СТИР реквизитларини текширишда уларага ёрдам бериши мумкин. Зеро паспорт маълумотлари ёки прописка қилинган жойи ўзгаргани ҳақида улара биринчи бўлиб хабар топадилар ва:

- юқорида кўрсатилганидек, ходимнинг СТИР билан боғлиқ муаммо йўқлигини текшириб кўришлари;
 - масалани масофадан туриб ҳал қилиб бўлмаса, ходимни ДСИга йўллашлари мумкин.
- Корхона бўйруғи ёки бошқа локал ҳужжати асосида ушбу хизматлар мутахассисларини ана шундай текширувни ўтказиш ишига бириктириб қўйиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Олег Гаевой суҳбатлашди.

ЯММТ: ишдан бўшатиш билан таътилга чиқишга буйруқ

Ходим 2020 йил 14 августда кейинчалик меҳнат муносабатларини тугатиш билан таътилга (12 иш кунига) ариза ёзди. Демак, 29.08.2020 йил меҳнат таътилининг тугаши санаси, ва тегишинча, меҳнат муносабатлари тугайдиган кун ҳисобланади.

Ходим кейинчалик ишдан бўшаш шарти билан таътилга чиқадиган бўлса, меҳнат муносабатларини бекор қилиш тўғрисидаги буйруқни ЯММТда қандай тўғри рўйхатдан ўтказиш мумкин?

– Ходимга кейинчалик меҳнат шартномасини бекор қилиш билан таътил берилганлиги ва у меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисидаги оғохлантириш муддати тугаганлиги боис ишдан бўшаш тўғрисидаги аризасини қайтариб олишга ҳақли бўлмаганлиги (МК 152-м.) сабабли, кейинчалик меҳнат муносабатларини бекор қилиш шарти билан таътил бериш тўғрисидаги буйруқ таътил бериладиган санада (14.08.2020 й.) чиқарилиши тўғри бўлади, бунда меҳнат шартномаси бекор қилинадиган сана (29.08.2020 й.) кўрсатилиши лозим.

ЯММТ дастури меҳнат шартномаси бекор қилиниши уни бекор қилиш санаси (29.08.2020 й.) ва буйруқ чиқарилган сана (14.08.2020 й.) кўрсатилган ҳолда рўйхатга олади. Электрон меҳнат дафтарчасида автоматик тарзда қуйидаги ёзув қайд этилади:

2020	29	08	Меҳнат шартномаси бекор қилинди	14.08.2020 йилдаги 34-сон буйруқ.
------	----	----	---------------------------------	-----------------------------------

Ёки ишлаш, ёки дам олиш керак

ННТнинг вилоятларда бир нечта филиаллари мавжуд, уларда биттадан ходим ишлайди. Таътил даврида филиаллар ходимлари ҳужжатларда меҳнат таътили расмийлаштирилган бўлса ҳам ишлашда давом этадилар. Ташкилот юлклари халқаро йўналишда ташқи билан шуғулланганлиги боис ишнинг тўхтатиб туришининг имкони бўлмайди.

Ходим ҳужжатда таътилда бўлган, бироқ амалда ишлаётган бўлса, бундай вазиятда қандай йўл тутуш лозим?

– Саволда баён қилинган вазият меҳнат қонунчилигини кўпол равишда бузиш ҳисобланади. Таътилларни тақдим этиш, уларни қисмларга бўлиш, таътилдан қақриб олиш ва компенсация тўлаш тартиби МКнинг 133–152-моддаларида қайд этилган, улар корхона фаолияти жараёнида сўзсиз бажарилиши ва қўлланилиши лозим.

Меҳнат таътиллари эгаллаб турган лавозимдан ва бажарадиган ишлар хусусиятидан қатъи назар, ҳеч қандай истисноларсиз барча ходимларга берилди.

Амалда таътилда бўла туриб, шу билан бир вақтда ишлаш, шунингдек иш ҳақи ва таътил пулини бир вақтда тўлаш мумкин эмас.

Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этишда аввалбосдан ходимлар билан тузилладиган меҳнат шартномаларида мажбурий тартибда қайд этиладиган меҳнат таътиллари берилиши масаласи назарда тутилиши керак. Ходимлар таътилга чиққан вақтда уларнинг ўрнига бошқа ходимлар ишлаб туриши назарда тутилиши лозим. Масалан, бир филиал ходими транспорт борасида муаммо бўлмаса ва бир вақтнинг ўзига иккита филиалда ишлаш қийинчилиги туғдирмаса, шу ходим зиммасига бошқа филиал ходими мажбуриятларини вақтинча бажариб туриши юклаш мумкин ва аксинча. Шунингдек асосий ходим таътилда бўлган даврида муддатли меҳнат шартномаси билан янги ходимни ишга олиш ҳам мумкин.

Шундай вазиятлар ҳам бўладики, ходим бегоблиги ёки оилавий шароити туфайли ўз меҳнат мажбуриятларини бажара олмайди. Ушбу масалалар иш берувчи томонидан инobatта олиниши ва ҳал этилиши лозим.

Ташкилотингизда меҳнат қонунчилиги бузилганлиги тўғрисидаги ҳар қандай муножаат текширув ўтказилиши ва аниқланган далиллар бўйича мансабдор шахсларга дастлабки ҳуқуқбузарлик учун БХМнинг 5 бараваридан 10 бараваригача ҳамда бир йил ичида бундай ҳуқуқбузарлик такрор содир этилганда БХМнинг 10 бараваридан 15 бараваригача маъмурий жарима солинишига сабаб бўлади (МЖТК 49-м.). Шунингдек сизга ходимларга фойдаланилмаган барча меҳнат таътилларини тақдим этиш талаби қўйилади.

Барча фойдаланилмаган таътиллар учун компенсация меҳнат шартномалари бекор қилинганда тўланади. Бу умуман таътил берилмаслиги, ишдан бўшатишда компенсация тўлаш мумкин дегани эмас. Ушбу моддада келтирилган талабда ишдан бўшатиш санасида барча фойдаланилмай қолган, қоидага қўра, жорий йилдаги ёки истисноли ҳолатларда – ўтган йилги фойдаланилмаган таътил жорий йилга кўчирилиши муносабати билан таътил кунлари учун компенсация тўланиши қайд этилган. Меҳнат муносабатлари жараёнида фақат таътилни энг кам муддати – 15 иш кундан ошадиган қўшимча таътил кунлари учун компенсация тўланиши мумкин. 15 иш кунлик таътилдан фойдаланилиши мажбурий ҳисобланади (МК 143, 151-м.).

Қўриб чиқилаётган вазиятда фаолиятни тўхтатишнинг имкони йўқлиги сабабли ходимнинг розилиги билан таътилдан қақриб олишни расмийлаштириш тавсия этилади.

Истисноли ҳолатларда ва фақат ходимнинг розилиги билан ишлаб чиқариш зарурати туфайли ходимни таътилдан қақриб олиш мумкин, бунда таътилни фойдаланилмаган қисми ушбу иш даври мобайнида бошқа вақтда тақдим этилади ёки қолган қисми таътил пулини қайта ҳисоб-китоб қилган ҳолда (тўланган, бироқ фойдаланилмаган кунлар учун ушлаб қолинган) кейинги иш даврига қўшилади ва ишга қақриб олинган кундан бошлаб иш ҳақи тўланади (МК 147-м.).

Ўриндошлик бўйича УМШ директори

УМШга директорни ташқи ўриндошлик бўйича ишга қабул қилиш мумкинми?

– Ҳа, мумкин, қонун ҳужжатларида бу тақиқланмаган.

Бироқ УМШга ўриндошлик бўйича директорни ишга қабул қилишда ишлаб чиқариш зарурати ва асосий иш жойидан бўш вақтда фаолиятни амалга ошириш зарурати ва имконияти кўриб чиқиши лозим.

УМШ директорининг меҳнат фаолиятини ўриндошлик бўйича амалга оширишнинг мақсадга мувофиқлигини ширкат аъзоларининг умумий йиғилишида кўриб чиқиши ва локал ҳужжатда қайд этилиши тавсия этамиз. Уй-жой эгаларининг умумий йиғилиши бунга қарши бўлса, ходим УМШ директори лавозимига ўриндошлик бўйича ишга қабул қилинмайди.

УМШ директорини ўриндошлик бўйича ишга олиш тўғрисида ижобий қарор қабул қилинган тақдирда, қуйидагилар назарда тутилиши лозим:

– Ўриндошликнинг иш вақти давомийлиги мазкур тоифадаги ходимлар учун белгиланган иш вақти нормасининг ярмидан ошмаслиги лозим;

– Ўриндош учун иш вақти давомийлигининг бир кунлик ярим нормасига риоя этилмайдиган бўлса, иш вақтининг жамланма ҳисобини юритишга йўл қўйилади. Жамланган ҳисоб юритишда ўриндошлик бўйича иш вақти давомийлиги ҳисоб даврида эгалланган лавозим бўйича иш вақти нормасининг ярмидан ошмаслиги лозим. Бунда ҳисоб даври 1 ойдан, бир кунлик иш (смена) давомийлиги 12 соатдан ошмаслиги керак (Низомнинг 7-банди, ВМнинг 18.10.2012 йилдаги 297-сон қарорига 1-илова);

– Ўриндош билан тузилган меҳнат шартномасида иш вақти давомийлиги кўрсатилиши шарт (Низомнинг 8-банди).

«Covid» ташхиси қўйилган касаллик варақаси учун ҳақ тўлаш

Ходимлардан «Covid» ва «Covid билан алоқада бўлиш» ташхислари қўйилган касаллик варақалари келиб тушмоқда.

Бундай диагнозли касаллик варақаларига қандай ҳақ тўланади?

– Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик нафақаси фақат коронавирус инфекцияси билан зарарланган ёки зарарланганликда шубҳа қилинганлиги туфайли карантинга жойлаштирилган ота-оналарга (уларнинг ўрнини босувчи шахсларга, васийларга, ҳомийларга), шунингдек 14 ёшгача бўлган болани парваришлаётган шахсларга ўртача иш ҳақининг 100%и миқдорда тўланади (19.03.2020 йилдаги ПФ-5969-сон Фармоннинг 16-банди).

«Covid» ва «Covid билан алоқада бўлиш» ташхислари билан вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақа миқдори масаласи бўйича қўшимча равишда бирор-бир ўзгартиришлар ва қўшимчалар қабул қилинмаган.

Ушбу нафақани тўлаш ва уни миқдорига бўлган ҳуқуқни аниқлаш учун, шу жумладан кўриб чиқилаётган вазиятда умумий талабларга амал қилиш лозим (АВ томонидан 8.05.2002 йилда 1136-сон билан рўйхатдан ўтказилган Низомнинг 22–30-бандлари).

Фойдаланилмаган таътил учун компенсация ҳисоб-китоби

Ходим 20.06.2019 йилдан ишга қабул қилинган, 10.08.2020 йилдан ишдан бўшатилган. Ушбу давр учун у жами 229 соат ишлаган (ҳар бир ойда тўлиқ ишланмаган кунлар бўлган). 1.06.2020 йилдан 27.06.2020 йилгача ходим меҳнат таътилида (24 иш кун) бўлган. Ходим ишдан бўшатишганда фойдаланилмаган таътил учун қанча компенсация тўланади? 2 иш кун учун тўғри ҳисоб-китоб қилинганми?

– Саволдан келиб чиқадиган бўлса, корхона ходими ишга қабул қилинган кундан бошлаб 13 ой ва 20 кун ишлаган, бу 14 ой деб яхлитланади (МК 141-м.).

Ходимнинг йиллик меҳнат таътили ҳажми – 24 иш кун.

Дастлабки иш даври учун (20.06.2019 йилдан 19.06.2020 йилгача) ходим 24 иш кунлик таътилдан фойдаланган. Янги даврда ишдан бўшатиш санасига қадар (10.08.2020 й.) ходим 2 ой ишлаган. Иш кунларида компенсация миқдори қуйидаги формула бўйича ҳисобланади (МК 141-м.):

24 (тўлиқ таътил ҳажми) / 12 x 2 (тўлиқ ишланган ойлар сони) = 4 иш кун.

Бинобарин, ходим ишдан бўшайдиган санада 4 иш кун учун фойдаланилмаган меҳнат таътили учун компенсация тўланиши лозим.

Саволда кўрсатилган ишланган соатлар миқдори фақат компенсация ҳажмига таъсир кўрсатади.

Валерия Ляндрес,
кадрлар хизмати ходими.

Хорижга чиқиш учун паспорт

Ўзбекистон фуқаросиман, РФда яшайман ва ишлайман. Ота-онам Ўзбекистонда яшайди. РФдаги ЎЗР элчихонасининг сайтида кўйидагилар кўрсатилган:

«Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг амалдаги биометрик پاسпорти 2021 йил 1 январга қадар Ўзбекистондан Россияга ва МДХнинг бошқа давлатларига (визасиз режим ўрнатилган мамлакатлар) чиқиш учун, паспортда олиш хориж мамлакатларига чиқиш учун рухсат берувчи ёзув стикери мавжуд бўлганда стикернинг амал қилиш муддати тугагунига қадар ҳақиқий ҳисобланади».

Шу билан бирга қайд этилишича, амалдаги Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг биометрик پاسпорти ўз кучида қолади ва Ўзбекистон фуқароси томонидан Россия ҳудудида яшаш, рўйхатдан ўтиш, вақтинчалик бўлиш учун рухсатнома олиш, яшаш гувоҳномасини олиш, исталган юридик битимларни амалга ошириш учун фойдаланилади, паспортнинг амал қилиш муддати тугагунига қадар олиш хорижга чиқиш бундан мустасно.

1.01.2021 йилдан кейин қандай паспорт билан Ўзбекистондан чиқиб кетсам бўлади, РФга кетиш учун қандай паспорт бўлиши керак?

– ЎЗР фуқаролари 2021 йил 1 январга қадар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ кириш визаларини расмийлаштириш талаб этилмайдиган давлатлар ҳудудига ЎЗР фуқаросининг амалда қўлланилаётган 2011 йилги намунадаги биометрик паспортдан фойдаланган ҳолда Ўзбекистон Республикасидан чиқиши мумкин (16.08.2017 йилдаги ПФ-5156-сон Фармоннинг 3-банди).

Шу боис айни пайтда сиз Ўзбекистон ҳудудида бўлсангиз ва 2021 йил 1 январдан кейин Россия Федерациясига кетишни режалаштираётган бўлсангиз, 2011 йилги намунадаги паспорт бўйича кета олмайсиз.

Россия Федерациясига тўсиқларсиз чиқиш учун фақат 2021 йил 1 январга қадар 2011 йилги намунадаги паспортдан фойдаланишингиз мумкин (паспортнинг амал қилиш муддати мавжуд бўлганда).

Ўзбекистондан ташқарига юқорида кўрсатилган муддатга қадар чиқиб кетилган ва Россия Федерациясига борилганда, 2021 йил 1 январдан кейин 2011 йилги намунадаги биометрик паспортдан фойдаланишга ҳақлисиз. ЎЗР халқаро шартномаларига мувофиқ кириш визаларини расмийлаштириш талаб этилмайдиган давлатларда турган Ўзбекистон фуқаролари учун паспорт унинг амал қилиш муддати тугагунига қадар бўлиш учун ҳақиқий ҳисобланади.

Шу тариқа, сиз Ўзбекистонда бўлсангиз ва 2021 йил 1 январдан кейин унинг ҳудудидан ташқарига чиқишни мўлжаллаётган бўлсангиз, прописка қилинган жойдаги миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимига хорижга чиқиш учун ЎЗР фуқаросининг хорижий биометрик паспортини олиш учун мурожаат қилишингиз лозим.

2021 йил 1 январга қадар республикадан ташқарига чиқишга қарор қилган бўлсангиз, 2011 йилги намунадаги паспортдан (амал қилиш муддати тугамаган) ҳеч бир муааммосиз фойдаланишингиз ва Россия Федерациясига кетишингиз мумкин бўлади.

Консуллик ҳисобига туриш қоидалари бўйича

Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасалари уларнинг консуллик округи ҳудудида бўлган Ўзбекистон фуқароларини ҳисобга олади ва рўйхатдан ўтказилади. Хорижда вақтинчалик ва доимий яшайдиган Ўзбекистон фуқаролари рўйхатга олинishi лозим.

Хорижда вақтинчалик ёки доимий яшайдиган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари учун консуллик ҳисобига туриш қанчалик мажбурий ҳисобланади?

РФда вақтинчалик консуллик ҳисобига туриш учун Ўзбекистондаги доимий яшаш жойидан пропискadan ўчиш лозими?

– Хорижга доимий яшаш учун чиқиб кетган, шунингдек хорижда вақтинчалик турган ЎЗР фуқаролари консуллик муассасаларида доимий ёки вақтинчалик консуллик рўйхатига туришлари лозим (Низом, 26.12.2018 йилдаги ПҚ-4079-сон қарорга 1-илова).

Белгиланган тартибда хорижга доимий яшаш учун чиқиб кетган фуқаролар доимий ёки вақтинчалик консуллик рўйхатига туришлари лозим.

Хорижга хизмат сафарига, ўқишга, даволанишга, ишга ва ўз оиласи билан бирлашиш учун чиқиб кетган фуқаролар вақтинчалик консуллик рўйхатига олинадилар.

Фуқаро борган мамлакатда қонуний тарзда яшаётган бўлса ва мамлакатда 6 ойдан ортиқ муддатга борган бўлса вақтинчалик консуллик рўйхатига олинади (Низомнинг 4-боби, 41-44-бандлари).

Шу тариқа, РФга вақтинчалик ва доимий яшаш мақсадида чиқиб кетган шахслар учун Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларида ҳисобга туришни расмийлаштириш таомили мажбурий ҳисобланади, чунки фуқаронинг 7 йил мобайнида консуллик муассасасига ҳисобга туриш учун мурожаат қилмаганлиги «Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ ЎЗР фуқаролигини йўқотишга сабаб бўлади.

Хорижда доимий яшайдиган ва узрли сабабларсиз 7 йил мобайнида консуллик ҳисобига турмаган Ўзбекистон фуқароси консуллик муассасасига доимий ҳисобга туриш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилишга ҳақлидир. Консуллик муассасаси мурожаат қилувчининг шахсини белгилайди, ЎЗР фуқаролигини йўқотган шахслар рўйхати билан солиштиради ҳамда Ўзбекистон фуқароси ўз вақтида доимий консуллик ҳисобига турмаганлик сабабларини ўрганиб чиқади. Бунда мурожаат қилувчига Қонуннинг 25-моддаси қоидалари тушунтирилади.

Узрли сабаблар мавжуд бўлганда консуллик муассасаси томонидан Ўзбекистон фуқаросини доимий консуллик ҳисобига қўйиш учун ҳужжатларни қабул қилиш тўғрисида қарор чиқарилади. Бетоблик, бўлиш мамлакатда консуллик муассасасининг мавжуд эмаслиги ва фуқаронинг ўзига боғлиқ бўлмаган сабаблар узрли сабаблар ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси фуқаросини доимий консуллик ҳисобига қўйиш тўғрисидаги маълумот ЎЗР Ташқи ишлар вазирлигига юборилади (Қонуннинг 27-моддаси).

Ўзбекистон Республикасида доимий прописка қилинган ва ўқиш мақсадида 6 ойдан ортиқ хорижда бўлган, хизмат сафарига бўлган, меҳнат фаолиятини юритиш мақсадида келган (иш визаси, вақтинчалик бўлиш учун рухсатнома, рўйхат ўтиш, яшаш учун гувоҳнома асосида мамлакатга қонуний тарзда келган ҳамда рухсат берувчи тусдаги ҳужжатлар – патент, меҳнат шартномаси ва бошқаларга асосан меҳнат фаолиятини амалга ошираётган фуқаролар) тиббиёт муассасаларида даволаниш ва ўз оиласи билан бирлашиш учун келган Ўзбекистон фуқаролари консуллик муассасаларида рўйхатдан ўтиш орқали вақтинчалик консуллик ҳисобига турадилар.

Шу тариқа, вақтинчалик хорижда турган ва 6 ойдан ортиқ консуллик ҳисобига турмаган Ўзбекистон фуқаролари консуллик ҳисобига туриш ва хорижга чиқиш учун биометрик паспорт ёки Ўзбекистон Республикасига қайтишга сертификат олиш учун тегишли консуллик муассасасига мурожаат қилдилар. Мазкур ҳолатда тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва ЎЗР махсус ваколатли давлат органлари билан келишилган ҳолда ҳужжатлар расмийлаштирилади.

6 ойдан ортиқ муддатга вақтинчалик консуллик ҳисобига туришда ўқиш жойидан маълумотнома (ўқиш муддати кўрсатилган ҳолда), иш жойидан маълумотнома (ёки меҳнат шартномаси), даволаш муассасасидан маълумотнома (даволанаётганлар учун) ёки оиласи билан бирлашиш мақсадида чиқиб кетган шахслар учун - қариндошлик алоқаларини тасдиқловчи ҳужжат. Шунингдек Ўзбекистон фуқаросининг хорижий давлат ҳудудига келишининг қонунийлигини тасдиқловчи ҳужжат (ўқиш ёки ишлаш визаси, МДХ давлатлари учун миграция карточкиси, вақтинчалик яшаш учун рухсатнома, паспортдаги тегишли қайдлар, маълумотномалар ва ҳ.к.) бўлиши керак.

Вақтинчалик консуллик ҳисобига қўйишда вақтинча хорижда турган ва РФга 6 ойдан ортиқ муддатга ўқишга ёки ишлашга келган Ўзбекистон фуқаролари Ўзбекистон Республикасидаги доимий яшаш жойидан рўйхатдан ўчишлари шарт эмас.

Санжар Хўжааҳмедов, «Норма» МЧЖ эксперти.

Реклама

НОРМА

«КОРХОНА ЮРИСТИ»

электрон маълумотнома тизимини ЎЗБЕК ТИЛИДА тақдим этаман

Тошкент ш., Миробот йўли, Балтимаржон кўч., 114. Тел.: (998 71) 200-00-90. E-mail: office@norma.uz, web: www.norma.uz

Пахта терувчилар меҳнатига ҳақ тўлаш кафолатланади, техникани олиб киришга имтиёзлар берилади

➤ белгиланган тартибда импорт қилинадиган пахта териш техникалари, уларнинг бутловчи буюмлари ва эҳтиёт қисмлари, истисно тариқасида, 2021 йил 1 сентябргача божхона тўловларидан (ҚҚС ва божхона расмиёлаштириши йўналишидан ташқари) озод қилинади. Бундан ташқари, «эркин муомалага чиқариш» божхона режимида жойлаштирилган санадан бошлаб ҚҚС-ни 270 кунгача бўлган муддатга кечиктириб тўлашга рухсат берилди;

➤ Жиззах, Тошкент ва Сирдарё вилоятларининг

барча туманларида, шунингдек Қорақалпоғистон Республикаси, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларининг айрим туманларида теримчиларга ҳар бир килограмм пахта хом ашёси учун Давлат бюджетининг маблағлари ҳисобидан 200 сўмдан устама ҳақ тўланади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликларига иш кучи етишмовчилиги мавжуд бўлган ҳудудларга ихтиёрий равишда теримчиларни ҳўшимча жалб қилиш ва уларга кафолатланган меҳнат ҳақи тўлаш бўйича чора-тадбирларни қабул қилишни таъминлаш топширилди. Уларнинг

таълим, соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва бошқа бюджет ташкилотлари ходимларини, шунингдек таълим муассасалари ўқувчилари ва талабаларини пахта хом ашёси йўғим-теримига жалб қилиш ҳолатларининг олдини олиш ва бунга чек қўйиш юзасидан шахсан масъул эканликлари белгиланди.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги коронавирус пандемияси даврида теримчиларга тегишли тиббий хизматлар ташкил этилишини таъминлаш лозим.

Хужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 9.09.2020 йилдан кучга кирди.

Пола Абдуазимова.

Бошоқли дон етиштириш бозор механизмларига ўтади

Вазирлар Маҳкамасининг 8.09.2020 йилдаги «2021 йилда бошоқли дон етиштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 546-сон қароридан шу ҳақда сўз юритилган.

Хужжат билан белгиланишича, 2021 йилдан бошлаб:

➤ давлат томонидан ғаллага харид нархини белгилаш амалиётидан воз кечилади;

➤ бошоқли дон экинлари бўйича давлат хариди тўлиқ бекор қилинади;

➤ зарур миқдордаги дон фьючерс, форвард шартномалари асосида ёки биржа савдолари орқали эркин нархларда харид қилинади. Бу ички бозорда дон ва нон маҳсулотлари нархлари барқарорлигини таъминлаш тадбирларини амалга ошириш учун зарур.

Қарор билан куйидагилар тасдиқланди:

➤ 2021 йил ҳосили учун серхосил, сифат кўрсаткичлари юқори бўлган кузги бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштиришнинг прогноз кўрсаткичлари;

➤ Дон ва дуқакли дон экинлари ИТИ ва унинг Қашқадарё филиали ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар илмий-тажриба станцияларида 2021 йил ҳосили учун кузги бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштириш ва суперэлита уруғлик дон етиштириш ҳажмларининг прогноз кўрсаткичлари;

➤ 2021 йил ҳосилидан бошоқли дон экинлари уруғларини тайёрлаш ҳажмларининг прогноз кўрсаткичлари;

➤ 2021 йил ҳосилидан дон ва нон маҳсулотлари нархлари барқарорлигини таъминлаш тадбирларини амалга ошириш учун харид қилинадиган товар дон ҳажмлари;

➤ 2021 йил ҳосили учун бошоқли дон экинларини экиш ва парваришлаш учун талаб қилинадиган минерал ўғитлар миқдори;

➤ 2021 йил ҳосили учун бошоқли дон экинларини экиш ва парваришлаш учун талаб қилинадиган ЕММ миқдори. Қарор билан табиий-иклим шароитларини ҳисобга олган ҳолда сугориладиган майдонларда

2021 йил ҳосили учун экилган кузги бошоқли дон экинларини экиш ва парваришлаш бўйича агротехник тадбирларни амалга ошириш юзасидан «йўл хариталари» тасдиқланди.

Бош вазирнинг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари, қишлоқ хўжалиги вазири ва молия вазирига ички бозорда дон ва нон маҳсулотлари нархлари барқарорлигини таъминлаш тадбирларини амалга ошириш мақсадида харид қилинадиган товар дон ҳажмларига ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилди.

Қарорда амалга оширилаётган ислохотларни молиялаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилган. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва тижорат банклари билан биргаликда ялли ҳосил қийматининг 40–50% миқдордаги кредит буюртмаларини туманлар бўйича алоҳида ҳисоб-китоб қилади.

Тижорат банклари агротехник тадбирлар муддатларига мувофиқ ғалла етиштириш харажатларини молиялаштириш учун ҳар ойнинг 5-кунига қадар Молия вазирлиги ҳузуридаги Қишлоқ хўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш жамғармасига кредит буюртмаларини тақдим этади.

Жамғарма Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликларининг буюртманомалари асосида 2021 йил ғалла ҳосилини етиштириш харажатларини молиялаштириш учун тижорат банкларига ҳар ойда маблағ ажратади. Тижорат банклари ғалла етиштириш харажатларини молиялаштириш учун ажратилган кредитлар Жамғармага тўлиқ қайтарилишини таъминлайди.

2021 йил ғалла ҳосилини етиштириш харажатларини

белгиланган тартибда молиялаштириш Қишлоқ хўжалиги вазирлиги эълон қиладиган минимал нархлардан ва 2020 йил ғалла ҳосили ҳажмидан келиб чиқиб аниқланади.

Қишлоқ хўжалиги вазирлигига икки кун муддатда минимал нархларни эълон қилиш ва Молия вазирлигига 2021 йил ғалла ҳосили харажатларини молиялаштириш учун зарур бўлган ҳисоб-китобларни тақдим этиш вазифаси топширилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликларига қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги вазирликлари, Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши, «Ўздонмаҳсулот» АК билан биргаликда бир ҳафта муддатда бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштиришга доир қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилди.

«Ўздонмаҳсулот» АК Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари билан биргаликда ички бозорда дон нархлари барқарорлигини таъминлаш мақсадида тузилган шартномалар доирасида етиштириладиган ғалла учун уруғлик қийматининг 15%ини олдиндан ва қолган қисмини 60 кун ичида тўлаб бериш шarti билан, бошқа фермер хўжаликлари ва ғаллачилик кластерларига 100% олдиндан тўловлар асосида экиш учун уруғлик донни етказиб беради.

Молия вазирлиги, «Агробанк» АТБ ва тижорат банклари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва туманлар ҳокимларига бошоқли дон етиштириш харажатларининг ўз вақтида молиялаштирилиши, ажратилган маблағлардан фермер хўжаликлари ва ғаллачилик кластерлари мустақил ва мақсадли фойдаланишини таъминлаш вазифаси топширилди.

Хужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 9.09.2020 йилдан кучга кирган.

Мирёкуб Ҳайдаров.

Юридик хизмат кўрсатиш марказлари эксперимент тариқасида ташкил этилади

Вазирлар Маҳкамаси 17.09.2020 йилдаги «Давлат органлари ва ташкилотларига юридик хизмат кўрсатиш марказлари фаолиятини эксперимент тариқасида ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 561-сон қарорни қабул қилди.

Хужжат Президентнинг «Давлат ҳуқуқий сиёсатини амалга оширишда адлия органлари ва муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 19 майдаги ПФ-5997-сон Фармони билан амалга ошириш мақсадида қабул қилинган. Наманган шаҳри, Қашқадарё вилоятининг Қарши тумани, Андижон вилоятининг Марҳамат туманида эксперимент тариқасида штат бирликларини қисқартириш ҳисобига Адлия вазирлигининг туман (шаҳар)

юридик хизматларида давлат органлари ва муассасаларига юридик хизматлар кўрсатиш марказлари ташкил этилади.

Марказлар мустақил юридик шахс ҳисобланмайди ва Адлия вазирлигининг туман (шаҳар) адлия бўлимларининг таркибий бўлинмаси сифатида фаолият юритади ҳамда бевосита тегишли вилоят адлия бошқармасига бўйсунди.

Хужжат билан Марказлар фаолиятини ташкил этиш тартиби ҳамда «Йўл харитаси» тасдиқланди. 2020 йил 25 сентябрга қадар Марказлар ҳамда давлат органлари ўртасида ўзаро ишни ташкил қилишнинг ягона электрон тизими ишга туширилади.

Марказлар олдида қуйидаги вазифалар қўйилган:

➤ буйруқлар, қарорлар, шартномалар ва бошқа

юридик ҳужжатларнинг қонунчиликка мувофиқлиги юзасидан экспертиза ўтказиш;

➤ давлат органлари ва муассасалари фаолиятини такомиллаштириш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш;

➤ ходимларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш;

➤ давлат органлари ва муассасаларининг мулкий ва бошқа ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш;

➤ давлат органлари ва муассасаларида ўтказиладиган текширувларда иштирок этиш.

Хужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 17.09.2020 йилдан кучга кирди.

Пола Абдуазимова.

Истисноий-ҳуқуқий газета

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУҲК СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ «НОРМА» МЧЖ

Газета 2018 йил 12 июнда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.
Ҳафтада бир марта сешанба кунлари чиқди.

Бош муҳаррир
Фарҳод Собирович
ҚҮРБОНБОВ

Нашр учун масъул –
бош муҳаррир
Ўринбосари,
масъул котиб
Нодир Носирович
АЛИМОВ

Саҳифаловчи
Наталья
БАРАНОВА

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100105, Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
Тахририят тел. (71) 200-00-90
Обуна бўлими тел. (71) 200-00-30
E-mail: sbx@norma.uz,
gazeta@norma.uz,
web: norma.uz

Обуна, газеталар, китоблар,
газеталарнинг электрон версияларини
етказиб бериш ва харид қилиш
масалалари бўйича (71) 200-00-30;
«НОРМА» АКТ бўйича – (71) 200-00-90;
Рекламани жойлаштириш бўйича
(71) 231-07-91 телефон рақамларига
муурожаат қилиш мумкин.

Газета ношир – «ТОРПРИНТ» МЧЖнинг компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Нашр кўрсатиши – 186. Қроғоз бичими – А3. Ҳажми – 2 бошма таъб. Баҳою етказилган нарҳда.
Буюртма г-922. Адади 545. Газета 2020 йил 21 сентябрь соат 16.00 да топширилди.